



Kraków



3 дні у КРАКОВІ



Відчуй смак міста, яке шкода залишати!

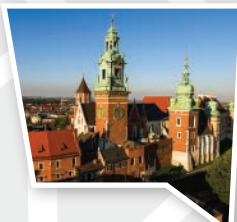




Сукеннице



**Маріацька
базиліка**



Вавель



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury



Historic Centre of Kraków
inscribed on the World
Heritage List in 1978

Historyczne Centrum Krakowa
wpisane na Listę Światowego
Dziedzictwa w roku 1978



Шановні Пані та Панове!

Я радий вітати Вас у Кракові - місті барвистих традицій та багатогранної спадщини, де, наче в лінії, сконцентрована історія Польщі. Значна частина міста вже понад 45 років перебуває у Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, і навіть короткий візит до нас дозволить Вам зрозуміти, що стало причиною такого рішення: безцінні пам'ятки, які потребують особливого захисту. Знайомство з ними заохочує до неспішних прогулянок мальовничими вулицями та спостереження за тим, як змінювалася міська структура протягом століть.

Але як столиця Малопольського воєводства, одного з найрізноманітніших регіонів Європи, ми дивимось також в майбутнє і постійно розвиваємось. Ми пропонуємо відпочинок у десятках парків і садів, розмаїту культурну пропозицію - від міжнародних фестивалів до затишних музеїв з унікальними колекціями - і широкий спектр розваг для відвідувачів різного віку. Я пропоную Вам досліджувати Краків різними способами, від „обов'язкових пунктів для відвідування” до неочевидних пам'яток, що знаходяться за межами туристичних маршрутів. Пішки, на велосипеді, громадським транспортом або навіть... плывучи Віслою! Після насиченого подіями дня раджу Вам побалувати себе смаколиками в кав'ярнях поблизу Вавеля - особливо регіональну кухню, яка підкорює серця гурманів з усього світу.

Бажаю Вам чарівного відпочинку!

Aleksander Michalski

Олександр Мішальський
Мер міста Кракова

Три дні у Кракові

Часто буває так, що туристам потрібно за кілька годин оглянути місце, на яке варто виділити тиждень. Часто, маючи всього три дні, вони відвідують місто, для більш близького знайомства з яким потрібні місяці. Тоді вони покладаються на поради випадкових порадників або поспіхом гортають путівники, бо навіть ті, що мають назву „Вихідні в...” рідко мають менше сотні сторінок, надрукованих дрібним шрифтом. Тому туристи намагаються „зупинити час”, фотографуючи або знімаючи на відео, і метушаться в поспіху, щоб **хоча б здалеку побачити все найважливіше**. Таке відвідування залишає туманні, затьмарені втомою спогади і почуття невдоволення.

Так чому ж ми підготували для гостей нашого міста цю брошуру? Ми не обіцяємо, що туристам за її допомогою вдасться за три дні ретельно оглянути **Краків – місто зі Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО**. Адже туристу тут є що оглядати. Це безліч пам'яток, які складають історичну тканину міста, багате мистецьке та культурне життя. Це чарівна атмосфера, яка дає заклопотаним

мешканцям і гостям незліченну кількість можливостей пригальмувати, зупинитися, подивитися... Водночас, Краків, мабуть, єдине серед відомих історичних міст, де навіть короткий візит може подарувати масу вражень і повне, справжнє задоволення.

І саме це ми хочемо Вам запропонувати. Такий погляд на Краків, який дозволить Вам відчувати атмосферу міста, часом ліниву, часом насичену подіями, але завжди неповторну. Тож давайте спробуємо подивитися на Краків разом. Давайте дізнаємося, як найцікавіше провести тут ці три дні і чому сюди завжди варто повертатися.



Доїзд і клімат

Дістатися до Кракова не складно. Він завжди був розташований на перетині важливих торговельних шляхів, на перехресті культур і політичних впливів. Сьогодні він вважається найважливішим туристичним центром Польщі. Місто має мережу залізничного, автомобільного та повітряно-сполучення, а також міжнародний аеропорт Краків-Баліце – другий за величиною і кількістю пасажирів аеропорт в країні. Все це робить Краків одним з найдоступніших міст у цій частині Європи. Додаткові зручності включають проїзд **автомагістраллю A4** та привабливе сполучення зі світом, яке забезпечують авіакомпанії. Після приземлення можна скористатися спеціальним залізничним сполученням, що **за кілька хвилин** доведе мандрівників з аеропорту до **центру міста**. Краків має також добре розвинену **мережу громадського транспорту**, яка, згідно з даними Євростату, є **однією з найкращих у Європі та найкращою в Польщі**. Це відкриває ряд можливостей для туристів, які приїжджають сюди з близьких і далеких куточків світу. Перебування у Кракові може виглядати по-різному, не тільки у зв'язку з метою візиту або місцем проживання. Поїздка також залежить від погоди, дня тижня і пори року. Варто знати, що взимку температура в Польщі іноді опускається нижче -20 °C, а влітку спека часто перевищує 30 °C.

На це впливає географічне розташування. Краків є столицею Малопольщі – піднесеного, частково гірського регіону з численними курортними, рекреаційними та агротуристичними місцевостями. Завдяки цьому відвідування міста варто поєднати з відпочинком у горах, як влітку, так і взимку.

Міжнародний аеропорт Краків-Баліце



Комфортне проживання

Краків **має найкращу туристичну базу в Польщі**, пристосовану до потреб туристів з будь-яким бюджетом. У центрі та його безпосередній близькості розташовані **десятки висококласних** готелів. З іншого боку, є багато затишних місць, розташованих прямо на Головній площі Ринек (Rynek Główny), що дозволяє почати відвідування міста відразу після сніданку. Численні гостелі та апартаменти користуються популярністю, особливо в краківському Казімежі (Kazimierz), ми можемо знайти вигідні пропозиції в будь-яку пору року. Майже у всіх цих місцях, а також у багатьох краківських кафе та ресторанах доступний **безкоштовний інтернет**. В окремих районах міста можна безкоштовно користуватися бездротовим зв'язком. Додаткову допомогу у самостійному відвідуванні міста надають **безкоштовні доданки для мобільних телефонів**, наприклад, офіційний додаток міста Krakow.pl. Ви також можете спланувати своє перебування в місті за допомогою сайту www.krakow.travel. Він містить різноманітні ідеї для знайомства з містом, а також ключову інформацію, яка буде корисною для будь-якого туриста. **Для людей з особливими потребами була створена Королівська дорога для туристів з обмеженими можливостями** – маршрут для людей з вадами зору та обмеженими можливостями пересування. Він складається з 12 макетів характерних місць Кракова. Литі бронзові моделі Барбакану або Маріацького костелу супроводжуються описами пам'яток польською та англійською мовами, а також шрифтом Брайля (польською та англійською мовами).

Краківське Старе Місто та Казімеж характеризуються безпрецедентною концентрацією туристичних визначних пам'яток. Відстань між ними можна легко подолати прогулянковим кроком, а в разі потреби розвинена трамвайна мережа надає можливість швидко дістатися від точки до точки. У години пік це, як правило, більш ефективне рішення, ніж поїздка на таксі. На ключових зупинках є автомати з продажу квитків, де можна здійснити покупку за допомогою картки або готівки. Автомати також є носіями постійно оновлюваної базової туристичної інформації.



Макет для людей з обмеженими можливостями

www.krakow.pl
www.krakow.travel

Головна площа Ринек

Краківська велична Головна площа Ринек, безсумнівно, є **унікальним місцем світового масштабу**. Визнана у всьому світі, вона щодня приваблює натовпи людей. Вона також визнана однією з „Найкращих Площ Світу” організацією Project for Public Spaces, яка вже 30 років працює над відродженням міських громадських просторів.

Головна площа Ринек та мережа вулиць, з яких складається Старе Місто, були закладені у 1257 році, коли місто було засноване за Магдебурзьким правом. До наших днів збереглися **Суконні ряди (Sukiennice)**, розташовані посеред площі. Протягом століть вони були місцем торгівлі, а сьогодні тут можна придбати місцеві сувеніри. Суконні ряди понад століття виконували роль представництва, а згодом одного з філіалів Національного музею у Кракові. Пейзаж доповнює невеликий, самотній **костел Св. Войцеха** (місце важливих археологічних відкриттів), самотня вежа Ратуші, яка була знесена в XIX столітті, і, звичайно ж, один із символів Кракова – **Маріацький костел**, що височіє над містом своїми шпильастими баштами. Саме тут нюрнберзький майстер Віт Ствош створив працю свого життя. **Монументальний вітар щодня приваблює тисячі туристів**. З Головною площею Ринек пов'язані деякі краківські легенди і традиції, а також багато історичних подій.

Головна площа Ринек є найбільшою середньовічною площею в Європі: її розміри становлять 200 на 200 метрів. Її розмір і автентичне архітектурно-урбаністичне планування роблять її унікальним місцем у світі.



Під Головною площею Ринек знаходиться музей з туристичним маршрутом. Розташований на глибині 5 метрів, площею майже 3500 квадратних метрів, він представляє сучасну мультимедійну виставку під назвою „Слідами європейської ідентичності Кракова”. Виставка б'є рекорди відвідуваності, музей вже відвідало майже 4 млн гостей.

Про них, наприклад, нагадує **звук горна (hejnał)**, який щогодини лунає з однієї з Маріацьких веж, червневий **парад Лайконіка**, **Інтронізація Куркового Короля** або **конкурс різдвяних вертепів**. Майже всі будівлі навколо Головної площі Ринек є багатовіковими пам'ятками архітектури. Серед них: Музей Кракова та Міжнародний культурний центр, книгарні, магазини, ресторани та кав'ярні.

Блукаючи ринком, варто звернути увагу на фасади, портали, вікна та дахи кам'яниць. В інтер'єрах кам'яниць Ви натрапите на добре збережені або ретельно відrestauroвані архітектурні деталі. Кафе та вуличні ресторанчики, що оточують площу, заохочують тут затриматися. Деякі з них працюють майже цілий рік, з невеликою перервою на час найлютіших морозів, з раннього ранку до пізнього вечора. Взимку постійні відвідувачі переїжджають до **підвальчиків, характерних для центру Кракова**. Крім того, тут можна послухати концерт, як правило, джазовий, оскільки спільнота музикантів, що активно працює протягом багатьох років, зробила Краків столицею польського джазу. Тут також процвітає вечірнє та нічне клубне життя. Зрештою, у нас в місті понад 130 000 студентів.

Ринек - це місце зустрічей. Цьому сприяють літні фестивалі, концерти, ярмарки, презентації та розваги. Краків'яни часто призначають зустрічі „під Адамом”, тобто біля пам'ятника Адаму Міцкевичу.



Старе Місто

Унікальна атмосфера Кракова значною мірою визначається плануванням міста. Самим центром прийнято вважати простір, оточений **Плантами**. Це пишна зелена зона, а заодно міський парк, що простягається від Барбакана в обох напрямках аж до Вавельського пагорба. Плати мають форму неправильного овалу, злегка витягнутого в бік Вісли. Вони були створені в XIX столітті на місці знесених міських мурів, що оточували старий Краків. На площі 1 500 м, де майже кожна будівля є пам'яткою, розмістилися десятки



Найдовша пряма лінія, яку можна провести в межах Плантаів, проходить майже точно вздовж Королівської Дороги. Це найстаріший і, мабуть, найвідоміший туристичний маршрут.

музеїв і галерей, декілька костелів, театрів, кінотеатрів, книгарень, антикварних крамниць, торгових центрів. До послуг туристів - вулиці з магазинчиками, сотні кафе, ресторанів і пабів. Все це зазвичай асоціюється з маленьким містом. Саме тому туристи часто дивуються розмірам Краківської агломерації, населення якої становить майже 1,5 мільйона осіб. У самому місті проживає близько 800 тис. жителів.

Таке розташування **центру міста полегшує його відвідування**. Найдовша пряма лінія, яку можна провести в межах Плантаів, проходить майже точно вздовж Королівської Дороги - найстарішого і, мабуть, найвідомішого туристичного маршруту. Вона веде від костелу Св. Флоріана на площі Яна Матейка, через Флоріанську браму.

В єдиному добре збереженому фрагменті потужних фортечних стін знаходиться Арсенал. Сьогодні він є частиною Музею Князів Чарторийських, філіалу Національного музею у Кракові. Далі маршрут продовжується вулицею Флоріанською до Головної площі Ринек, а потім вулицями Гродзькою та Канонічною до Вавельського королівського замку.

Королівська дорога - це історичний, легендарний маршрут, пов'язаний з періодом найбільшого розквіту давньої польської столиці.

Вавель

До історичного Вавельського пагорба зазвичай можна дістатися короткою і вузькою вулицею Канонічною. Це одна з найважливіших, найстаріших і найкрасивіших вулиць міста, зовнішній вигляд якої залишається незмінним протягом століть. Вона залишилася автентичною, і при цьому живою. Канонічна є прикладом позитивних змін, що відбуваються у Кракові у XXI столітті. Комплексні проєкти з реставрації та консервації пошарово розкривають справжню красу старовинних кам'яниць.

В інтер'єрах замку чекають й інші **експозиції, обов'язкові для відвідування**: королівські покої, колекція східного мистецтва і військових трофеїв, а також унікальна колекція фламандських гобеленів. Це також археологічні знахідки, які свідчать про більш ніж тисячолітню присутність християнства на польських землях.

Варто також відвідати **кафедральний собор з королівськими гробницями**, де дивиться на нас історія Польщі. Величезний дзвін Сигізмунд дзвонить на Вавельському замку лише з нагоди найважливіших подій для країни та міста. Пів дня - це мінімальна кількість часу, необхідна для того, щоб побіжно оглянути це незвичайне місце. Але навіть якщо Вам доведеться відкласти візит до Вавельського замку до наступного, більш тривалого візиту до Кракова, варто



Кафедральний собор з королівськими гробницями також варто відвідати. Дивлячись на місця поховань правителів, ми бачимо тисячолітню історію цілої країни.

хоча б ввечері зайти всередину замкових стін. Ворота відчинені набагато довше, ніж виставки. Завдяки цьому можна побачити надзвичайно красивий **аркадний внутрішній двір**, собор, поглянути на Віслу і незвичайні будівлі, що стоять на іншому березі: сучасний Конгрес-центр ICE Краків і Музей Ман'га, що представляє японське мистецтво з колекції відомого колекціонера Фелікса „Ман'га” Ясенського. Спустившись на берег річки, Ви побачите статую Вавельського дракона і вхід до його лігва. Це улюблене місце для сімейних прогулянок. У червні тут **проходить Сьвентоянський ярмарок** – великий захід під відкритим небом, який відсилає нас до життя слов'ян.

Якщо поглянути на план центру міста, то можна побачити, що площа, яку охоплюють замкові мурі, порівнянна за розмірами з Головною площею Ринек.



Казімеж

До району Старого міста також входить Казімеж – колишній єврейський квартал. Ви потрапите туди, спустившись з Вавельського пагорба і пройшовши вулицею Страдомською до перехрестя з вулицею Дєтля. Після трагедії Другої світової війни та винищення євреїв нацистськими загарбниками Казімеж став безлюдним і занепадав протягом десятиліть.

Нинішній бурхливий розвиток цієї частини міста був зумовлений зміною влади наприкінці вісімдесятих-дев'яностих років ХХ століття. **Казімеж потрапив на екрани кінотеатрів завдяки Стівену Спілбергу**, який зняв тут фільм „Список Шиндлера”, що отримав безліч Оскарів. Всесвітньо відомий **Фестиваль єврейської культури**, який організовується з початку 1990-х років, за задумом, зосереджується на історії та традиціях людей, які колись жили тут. Тут проходять концерти, майстер-класи, лекції та виставки, які приваблюють аудиторію з Польщі та усього світу. Сьогодні вже можна говорити про відродження та нове обличчя району.

Казімеж є живим доказом багатовікових традицій співіснування різних національностей та релігій. Два народи і дві великі релігії функціонували в цьому місці в унісон протягом століть. Саме тут, неподалік від синагог, виростають костели Св. Катажини та Божого Тіла, а цілєю хресної ходи в день Св. Станіслава є костел орд. Паулінів „На скелі”.

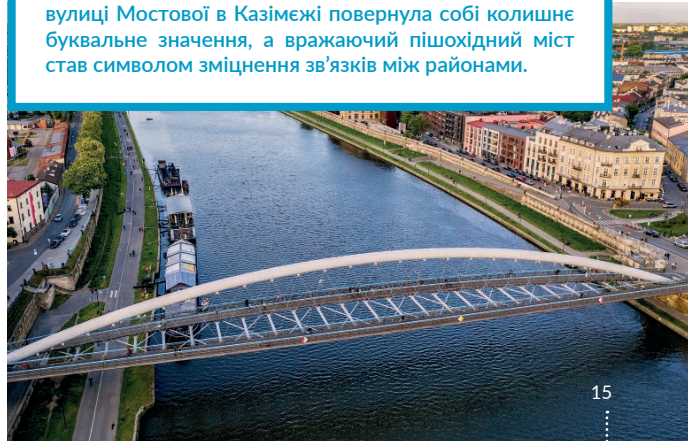
Кав'ярні, клуби та галереї збирають усіх тих, для кого Головна площа Ринек та її околиці стали занадто „туристи-



З кожного куточка Казімежа до нас промовляє історія польських євреїв, що століттями мешкали в Кракові. Це відчувається у плануванні вузьких вуличок і ринкових площ, у маленьких кам'яницях, синагогах і єврейських кладовищах.

чними”. Кожен відкриває для себе неординарний характер Казімежа. Ексклюзивні готелі та ресторани, як і раніше, сусідять з ремісничими майстернями, крамницями, повними оригінальних сувенірів, і художніми галереями. Щоб відчутти це, варто прогулятися площею Вольниця, вулицею Юзефа та відвідати вулицю Широку. Щороку на вулиці Широкій відбувається фінальний концерт Фестивалю єврейської культури. Казімеж - це також місце, яке особливо цінують усі любителі антикваріату та різноманітних дрібничок. На площі Новій, а також неподалік на ринку Hala Targowa в Гже-гужках щонеділі проходять антикварні ярмарки.

Казімеж і Подгуже з'єднує мальовничий пішохідний міст отця Лаєтуса Бернатека. Він розташований на місці колишнього Подгурського мосту. Для будівництва були використані залишки його опор на обох бережних Вісли. Пішохідний міст дозволяє пішоходам і велосипедистам швидко переправитися з одного берега Вісли на інший. Таким чином, назва вулиці Мостової в Казімежі повернула собі колишнє буквальне значення, а вражаючий пішохідний міст став символом зміцнення зв'язків між районами.



Подгуже

Мальовничо розташоване біля підніжжя Кшеміонек – білих вапнякових скель – Подгуже колись було правобережною частиною міста Казімеж. У 1784 році королівською грамотою імператора Австрії Юзефа II Подгуже було проголошено Вільним Королівським Містом.

Багатонаціональне, толерантне суспільство Подгуже приваблювало до себе підприємців, власників фабрик і ремісників. Своїми вміннями і знаннями вони служили розвитку міста і створили йому славу „перлини в кільці громад, що оточують Краків”. Так на початку XX століття називав Подгуже Юліуш Лео, тодішній видатний мер Кракова. Саме завдяки його зусиллям 4 липня 1915 року сполучення між Краковом і Подгузем стало реальністю. Друга світова війна трагічно вплинула на історію Подгуже та його мешканців. Лише останні десятиліття були більш милостивими до Подгужа, принісши йому повільне відродження та пробудження.

Пішохідно-велосипедний міст через Віслу – це найкращий спосіб дістатися до центру району. З перспективи пішохідного мосту, з правого боку домінують найбільш характерні для Подгужа кам'яниці. Прикрашений двома еркерами, він має назву „Александрович” або „Паризький” (1906). Зліва в сучасний корпус **нової будівлі Крикотеки** інтегровано будівлю давньої електростанції Подгуже (1900 р.), найстарішої подібної споруди на території сучасного Кракова.

Подгуже залишається затишним, зеленим, просякнутим атмосферою маленького містечка і водночас таємничістю. Свідченням цього є хоча б неоготичний силует костелу Св. Юзефа на Подгурській Площі. Будівля виглядає монументальною. Втім, це результат оптичної ілюзії через незвичну трикутну форму площі. Одним з найкращих досягнень Подгужа є знаменитий **парк ім. Войцеха Беднарського**, створений на дні колишнього кар'єру директором місцевої школи та громадським діячем, на честь якого тепер названо цей прекрасний парк. Це **один з перших в Європі прикладів рекультивації промислових територій**. У 2023 р. його відкрили для відвідувачів після масштабного відновлення. До парку прилягають розкішні вілли та зелені насадження, частина Подгужа, спроектована як „місто-сад”. Щоб краще пізнати і зрозуміти Подгуже, варто відвідати Музей Подгужа - філію Музею Кракова.

Неподалік знаходиться символ історії Подгуже – Пагорби Ласоти. Біля його підніжжя знаходиться історичне Подгурське Старе кладовище, засноване близько 1790 року. На вершині пагорба, тим часом, стоїть **таємничий костел Св. Бенедикта з XI століття**. Кажуть, що в маленькому

храмі живе привид принцеси, яка за свої гріхи і жорстоке правління досі не знайшла спокою.

Поруч з костелом знаходиться унікальна будівля австрійського форту 31 „Св. Бенедикт” у формі артилерійської вежі. Звідси також можна побачити **курган Кракуса**. Датований приблизно VII століттям нашої ери, курган довгий час вважався могилою легендарного засновника Кракова. З вершини кургану відкривається панорамний вид на місто, а в ясний день можна побачити навіть Татри. А біля підніжжя кургану знаходиться нині закритий кар'єр Лібана. У роки Другої світової війни тут розміщувався нацистський табір примусової праці для поляків (Baudienst). Тут знімали табірні сцени „Списку Шиндлера” Стівена Спілберга, після яких залишилися сліди. На дні кар'єру все ще можна знайти залишки декорацій до фільму, зокрема табірну дорогу, відкладену копіями надгробків.

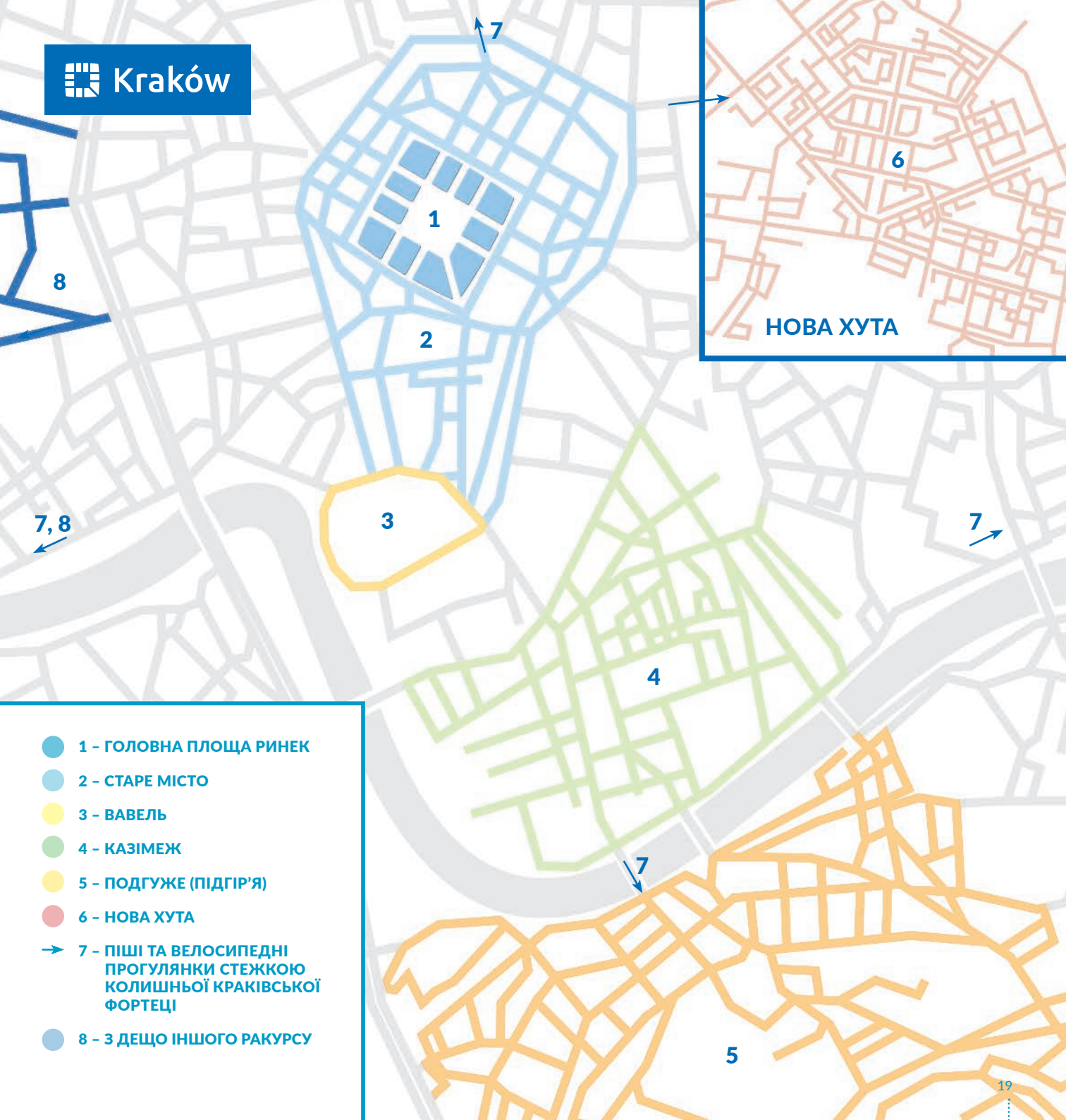
Пам'ятників трагічної історії в Подгуже багато. **Площа Героїв Гетто (Plac Bohaterów Getta) була свідком створення та наступних етапів ліквідації гетто**, створеного німецькими нацистами (1941-1943). Тут знаходиться „Apteka pod Orłem” – нині музей – де працював Тадеуш Панькевич. Цей поляк, нагороджений медаллю „Праведник народів світу”, добровільно жив і працював у гетто, підтримуючи переслідуване єврейське населення. Свої спогади про ті темні дні автор описав у книзі „Аптека в Краківському гетто”. Продовженням історії гетто став гітлерівський концентраційний табір „Плашув” (KL Plaszow), який діяв з 1942 по 1945 рік. На вулиці Каменського можна побачити зворушливий меморіал „Розірвані серця”, присвячений жертвам табору. А у **колишній адміністративній будівлі фабрики Оскара Шиндлера**, на вулиці Липовій, 4, зараз розташована філія Музею Кракова, яка представляє життя міста під час нацистської окупації. Інтерактивна виставка „Краків – час окупації 1939-1945” щороку приваблює багатотисячні натовпи відвідувачів.

www.podgorze.pl

<https://muzeumkrakowa.pl/oddzialy/muzeum-podgorza>

Центр мистецької документації Тадеуша Кантора КРИКОТЕКА





- 1 - ГОЛОВНА ПЛОЩА РИНЕК
- 2 - СТАРЕ МІСТО
- 3 - ВАВЕЛЬ
- 4 - КАЗІМЕЖ
- 5 - ПОДГУЖЕ (ПІДГІР'Я)
- 6 - НОВА ХУТА
- 7 - ПІШІ ТА ВЕЛОСИПЕДНІ ПРОГУЛЯНКИ СТЕЖКОЮ КОЛИШНЬОЇ КРАКІВСЬКОЇ ФОРТЕЦІ
- 8 - З ДЕЩО ІНШОГО РАКУРСУ

НОВА ХУТА

Нова Хута

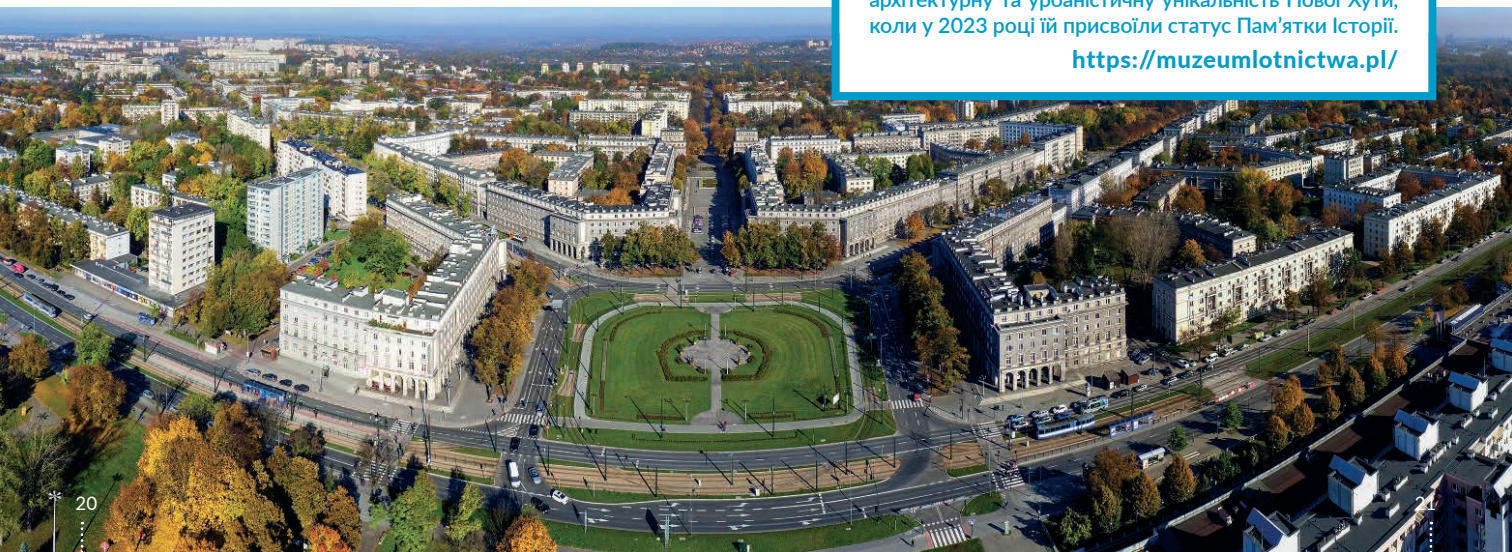
У 1949 році післявоєнна влада Польської Народної Республіки вирішила побудувати металургійний завод і нове місто на родючих землях у селах поблизу Кракова: Плешув і Могила. Нова Хута мала стати візитівкою Польщі у світі. Її чіткий урбаністичний план і архітектура в стилі соцреалізму базувалися на зразках вітчизняної ренесансної та барокової архітектури, а також на американській концепції „сусідської одиниці”. Новохутські стежки простягаються між давньою та сучасною історією, ділянками заповідної природи (Новохутські луки біля самої Центральної площі) та пам'яттю про колись потужну індустрію.

Нова Хута виникла на території понад 30 місцевостей, що існували тут раніше. Їхня культурна спадщина значною мірою збереглася - з особняками, сільською забудовою, релігійними об'єктами та некрополями. До них відносяться, зокрема, Кальвіністська церква XVII століття в Лучановіцах, а також садиба Браницьких (XVII ст.) з ренесансною мансардою (диз. С. Гуччі) та садиба Баденічів XIX століття в Браницах, в якій сьогодні знаходиться філія Краківського археологічного музею, де задокументовано величезне багатство місцевих розкопок. Повертаючись з Браниць до центру Нової Хути, **варто відвідати доісторичний, таємничий курган Ванди (VII або VII ст.), з якого відкривається дивовижна панорама на комбінат. Неподалік знаходиться і найцінніша пам'ятка Нової Хути. Це цистерціанське абатство XIII століття.** Шукаючи місце для відпочинку, подумайте про відвідування Новохутської затоки або Пшиляска Русецького.

Найцікавішою і найповнішою **реалізацією архітектури соціалістичного реалізму в Новій Хуті є адміністративний центр комбінату**, також відомий як „Палац дожів”. З іншого боку, Центральна площа (Plac Centralny) - це своєрідна історія архітектури останніх 70 років. На площі та в її безпосередньому оточенні ми бачимо класичні приклади соціалістичного реалістичного будівництва. Це, зокрема, будівля колишнього кінотеатру „Światowid”, де сьогодні знаходиться представництво Музею Нової Хути. На репрезентативній Алеї Троянд встановили в 1973 р. і демонтували в 1989 р. велику статую Леніна. В ті роки місцеві жителі робили спроби підірвати пам'ятник. Але Нова Хута - це не лише соцреалізм. Костел Пресвятого Серця Ісуса вшановує пам'ять про драматичні події квітня 1960 року - сутички мешканців Нової Хути, які захищали хрест, з відділами міліції. Костели Нової Хути вписані в життя Кароля Войтили, який з 1958 року (відколи став єпископом) виявляв особливу турботу про місцеве населення. Два десятиліття потому місцеві храми відіграли важливу роль у формуванні та діяльності профспілки „Солідарність” і демонстраціях проти режиму в 1980-х роках XX століття. Тут, у Новій Хуті, надавали допомогу репресованим владою. Окрім залишків австрійських фортів, про які ми пишемо в іншому місці, варто на зворотному шляху до центру Кракова зробити зупинку, щоб оглянути унікальні колекції **Польського музею авіації**. Музей розташований на місці колишнього аеропорту Раквиці - Чижини і привертає увагу своєю оригінальною будівлею. Тут можна знайти **понад 250 старовинних літаків і двигунів, а територія, на якій розташований музей, внесена до реєстру історичних пам'яток.**

Сьогодні жителі Нової Хути пишаються своєю особливою місцевою ідентичністю. Було визнано також архітектурну та урбаністичну унікальність Нової Хути, коли у 2023 році їй присвоїли статус Пам'ятки Історії.

<https://muzeumlotnictwa.pl/>



Стежкою Краківської фортеці

Любителів пригод запрошуємо дослідити численні укріплення, які колись захищали Краків. Від середини 19-го століття Краків знаходився лише за 7 кілометрів від російського кордону. Австрійці вирішили захистити місто системою укріплень, яку вони розширювали майже 70 років, з 1850 по 1916 рік. Спочатку оборонна лінія проходила вздовж нинішньої вулиці Alei Trzech Wieszczów. Залишками давнього серця фортеці сьогодні є бастіон „Клепаж” та руїни бастіону „Любич”. Технологічний прогрес зробив укріплення марними ще до XX століття. Навколо міста почали будувати кілька більш сучасних фортів, а в самому місті споруджували допоміжні будівлі.

На початку Першої світової війни захисне кільце, що оточувало місто, складалося з 32 фортів різного типу і при-

Будівлі, що оточують курган Костюшка, з якого відкривається вид на Краків, є колишнім фортом 2 „Костюшко”. Там знаходиться музей Костюшка та радіостанція.

значення, захищених бетонними стінами і перекриттями, з броньованими вежами. Разом з резервними будівлями, Краківська фортеця налічувала близько 180 споруд. У 1918 році фортеця перейшла до Польської Армії. Після Другої світової війни її будівлі були поступово демілітаризовані або зруйновані.

Від колишньої Краківської фортеці, що будувалася протягом майже 70 років, сьогодні залишилися близько сотні будівель. Разом з Вавельським замком, оборонними мурами з Флоріанською брамою та Барбаканом вони утворюють сучасну Краківську фортецю - новий туристичний маршрут, який наближає до унікальної спадщини давньої оборонної архітектури міста.



TWIERDZA KRAKÓW

Фортеці також збереглися на території нинішньої Нової Хути. Це форти „Батовиці” в мікрорайоні Золотого Веку, „Містшейовиці” біля мікрорайону Пястув, а також форти „Кшеславиці” (місце мучеництва під час Другої світової війни) і вищезгаданий „Грембалув”.

Мало хто знає, що будівлі навколо **кургану Костюшка** - це також колишній форт під номером II, в якому знаходиться Музей Костюшка. Також, безумовно, варто назвати вищезгаданий **артилерійський форт „Св. Бенедикт”** на пагорбі Ласоти (Кшеміонки). Це **унікальний зразок фортифікаційної споруди середини XIX ст.**

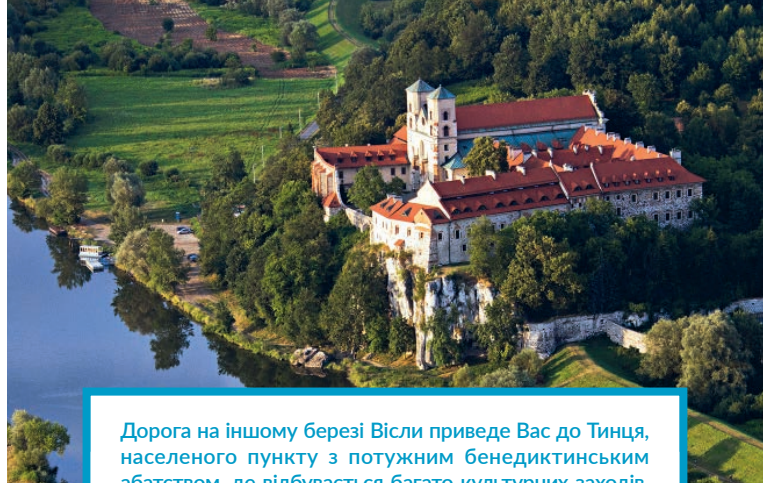
Відновлені форти отримують нові функції. У форти „Борек” знаходиться філія Культурного Центру Подгуже, а в сусідньому Юговіце - Музей Кракова та Центр скаутського руху. У фортах „Кшеславиці” та „Ольшаниця” діють Молодіжні культурні центри. У колишніх будівлях арсеналу та стрільбища знаходиться Музей фотографії, а в комплексі постачання - Музей Армії Крайової у Львові.

У 2023 році Краківська фортеця отримала звання «Туристичний продукт року» як одне з найцікавіших і вартих відвідування місць у Польщі.



3 дещо іншого ракурсу...

Центр Кракова – дуже мальовниче місце. Є багато оглядових майданчиків, з яких можна милуватися міським пейзажем. Найважливішим і найвідомішим здавна був курган Костюшка. Він є цілєю багатьох екскурсій. Звідси можна побачити весь історичний і сучасний Краків. Перебуваючи на вершині кургану, варто спробувати відшукати раніше відомі характерні точки Кракова. **Кургани є однією з найбільших туристичних визначних пам'яток Кракова.** Два з них – кургани Кракуса в Подгуже та Ванди в Новій Хуті – це **таємничі кургани дохристиянських часів**, зведені навколишніми племенами. Що спонукало колишніх мешканців цих земель докласти таких величезних зусиль? Можливо, це просто гробниці правителів. Вони, безсумнівно, використовувалися в стратегічних цілях як спостережні пункти.



Дорога на іншому березі Вісли приведе Вас до Тинця, населеного пункту з потужним бенедиктинським абатством, де відбувається багато культурних заходів, в тому числі знамениті літні органні концерти. Концерти щороку збирають натовпи меломанів.

У новітні часи на честь національних героїв були зведені інші споруди такого типу. Це вищезгаданий курган Костюшка та курган Юзефа Пілсудського в Совінці. Перший з них, збудований у часи, коли територія Польщі була розділена між трьома державами-загарбниками, був для поляків символом прагнення до незалежності. Якщо вийти з центру міста і попрямувати вулицею Пілсудського до головної будівлі Національного музею і розташованої поруч Ягеллонської бібліотеки, ви потрапите до **Блонь, ще однієї визначної пам'ятки Кракова.** Блукаючи далі вздовж Дембників, ви потрапите до Закшувка. Сьогодні це наймодніша зона для купання і пляж у Кракові, хоча у неї є гідний конкурент у вигляді „Маленької Хорватії” на Баграх.

Це пов'язано з тим, що за кілометр від Головної площі Ринек знаходиться велика лука, яка слугує місцем відпочинку та збору людей. На папські меси, організовані тут за участю Івана Павла II, щоразу збиралося понад мільйон вірян. Тут проводяться всілякі фестивалі. Блоні сусідують з парком ім. Г. Йордана та комплексами спортивних клубів „Вісла” і „Краківія”. В цьому місці варто згадати Зал 100-річчя спортивного клубу „Краківія” 1906 Спортивний центр людей з обмеженими можливостями. З Блонь добре видно курган Костюшка, звідки, своєю чергою, недалеко до Вольського лісу. Це рекреаційна зона з чисельними мальовничими пейзажами. Тут також знаходиться зоопарк, курган Пілсудського, а неподалік – **ренесансна Вілла Деція з прекрасним затисним парком.** Дорога на іншому березі Вісли приведе Вас до Тинця, населеного пункту з потужним бенедиктинським абатством, де відбувається багато культурних заходів, в тому числі щорічні концерти органної музики. Для теплих днів рекомендуємо прогулянки в передмісті та пішохідні стежки. З травня по вересень все це можна побачити також з палуби туристичних суден, що курсують Віслою.



Культурний Краків

Краків - культурна столиця, світова візитівка польської історичної спадщини. Він також став відомим як приклад вдалих інвестицій. Це, зокрема, нові музеї, нові стадіони чи конгрес-центр. Цей розмах резонує з розвитком культурного життя. **Краківські фестивалі стали світовим брендом.** Misteria Paschalia, Opera Rara, Фестиваль польської музики, Sacrum Profanum, Літній джазовий фестиваль та Unsound – пропонують музичну подорож від бароко до сучасної музики, приваблюючи багатотисячну аудиторію.

Фестиваль Sacrum Profanum. Фот. Войцех Вандзель для Краківського фестивального офісу



www.karnet.krakow.pl

Краківські фестивалі стали світовим брендом у XXI столітті.

Краків має титул Міста літератури ЮНЕСКО. Саме у Кракові проходить один з найбільших книжкових ярмарків країни, а також літературні фестивалі під патронатом видатних польських письменників: Чеслав Мілош та Джозеф Конрад. У столиці Малопольщі найкращі польські театри змагаються у фестивалі „Божественна комедія”. У місті також проходять Фестиваль Off Camera, Краківський кінофестиваль та фестивалі музики до фільмів. Місто приваблює кінематографістів, які повертаються до Кракова, щоб знімати нові фільми.



Інтер'єр ICE Krakow

Фестиваль єврейської культури, який є частиною традиції Казімежа та мультикультурної Галичини (так називався регіон, в якому знаходився Краків, за часів Австро-Угорської монархії), або веселе свято Івана Купали у Кракові доводять, що столиця Малопольщі дарує унікальні враження цілий рік.

З видом на Вавель

Можна провести три дні у Кракові по роботі, не відмовляючись при цьому від прогулянок містом. Багатство історичних пам'яток, мальовничий регіон, сповнений цікавих розваг, різноманітність ресторанів і готелів, університетська та інтелектуальна база - все це переваги Кракова, які приваблюють діловий світ. Це робить Краків місцем проведення численних конференцій та конгресів. Розташований **на правому березі Вісли, незвичайної форми Конгрес-центр ICE** зі скляним фойє, з якого відкривається незабутній вид на Вавель і Казімеж, став ще одним **символом сучасного Кракова, відкритого для гостей**. ICE Krakow може організувати закритий захід для трьох тисяч гостей. **Аудиторія на 1 800 місць**, одна з найкращих у своєму роді в Польщі, також стала місцем проведення престижних концертів. У театральній залі та інших приміщеннях будівлі проходять численні вистави, шоу, ярмарки та фестивальні заходи. І все це в самому центрі міста, зі зручним доступом до аеропорту та автомагістралі. З програмою заходів можна ознайомитися на сайті:

www.icekrakow.pl

Кулінарний та клубний туризм

Краків, безумовно, має статус найважливішого центру кулінарного туризму сьогодні, що підтверджується присудженням двох зірок Мішлен одному з краківських ресторанів у 2023 році. Це перша подібна нагорода в Польщі. Цілих 18 краківських ресторанів були занесені до престижного „Червоного путівника 2023”, який публікується щороку. Значну роль відіграють два польських міста – Краків і Варшава. Однак саме до Кракова приїжджають спеціально для того, щоб відвідати культовий або зовсім новий ресторан. Причини прості. Краків пропонує скупчення ресторанів, закусочних, кафе, пабів і клубів у привабливих туристичних районах, яке не має аналогів в інших польських містах. Це магніт для шукачів кулінарних вражень у місті.

Цей середземноморський феномен означає, що соціальне та культурне життя тут вирує протягом всього тижня в унікальному для Польщі ритмі. В егалітарному, багатомовному натовпі веселяться разом студенти, бізнесмени, місцеві та приїжджжі. Краківські майстри прекрасно готують страви багатьох народів і культур, часто вміло поєднуючи їх з кулінарними традиціями польських земель. Багато

Марек Міхалак під час концерту в «Piwnicy po Baranami»



Символом краківської гастрономії залишається краківський бублик (*obwarzanek*). Це традиційний продукт, який має сертифікат ЄС. Будки з бубликами легко знайти в центрі Кракова. Про історію цієї випічки та секрети рецепта можна дізнатися в Живому Музеї Бублика. www.muzeumobwarzanka.com

ресторанів, розвінчуючи міжнародний міф про вареники як найбільший внесок поляків у світову кухню, згадують про легендарні польські супи, соуси або дичину.

З іншого боку, вареники мають у Кракові свій великий літній фестиваль. Під час цього заходу шеф-кухарі демонструють свою фантазію у створенні нових смаків цієї, здавалося б, простої страви.

Саме з цих причин Краків був оголошений **Європейською столицею гастрономічної культури 2019**. Столиця Малопольщі стала першим містом, яке отримало це почесне звання.



European Capital
of Gastronomic
Culture
Krakow 2019

Відвідувачі, які шукають в Кракові кулінарного колориту, не залишаться розчарованими. Ресторани, паби та клуби по всьому місту підтримують високі стандарти і збирають постійну клієнттуру. Їх власники намагаються надати своїм приміщенням індивідуальний характер, часто тематичний, як правило, незвичайний і дивовижний. Майже скрізь проходять концерти, виставки та інші супутні заходи.

На спортивній ноті

Краківський марафон, забіг „Три кургани”, фінальні перегони „Tour de Pologne”, **унікальна в Польщі траса для каякінгу на гірських каное „Кольна”**, великі традиції та сучасні стадіони футбольних клубів „Вісла” та „Краковія” створюють спортивне обличчя міста, яке відоме вболівальникам протягом багатьох років. Приїзд під Вавель, щоб поєднати культурні або кулінарні екскурсії зі спортивними, став особливо популярною формою туризму. Це дозволило відкрити найбільший у Польщі **спортивно-розважальний зал. TAURON Arena Krakow** – це **один з найсучасніших об'єктів такого типу в Європі**.

Арена розташована на півдорозі між центром міста та Новою Хутою. Доїхати на трамваї з району Головної площі Ринек можна за кілька хвилин. Трибуни вміщують **понад двадцять тисяч осіб**. Спортсмени хвалять пристрасне вболівання та надзвичайну атмосферу на арені, заповнену різнобарвним натовпом вболівальників. Не дивно, що зала стала місцем проведення спортивних заходів найвищого міжнародного рівня, зокрема, III Європейських ігор та Чемпіонату світу з гандболу серед чоловіків 2023 року або щорічного кінного фестивалю „Каваліада”. З самого початку **арена також приймала світових зірок рок-музики та поп-музики, які висловлюють своє захоплення Краковом у соціальних мережах**. Лише у 2023 році на арені виступили Peter Gabriel, Def Leppard, Iron Maiden, Sting або Depeche Mode. Арена також є місцем проведення багатьох зустрічей і конгресів. З програмою заходів можна ознайомитися за посиланням:

www.tauronarenakrakow.pl

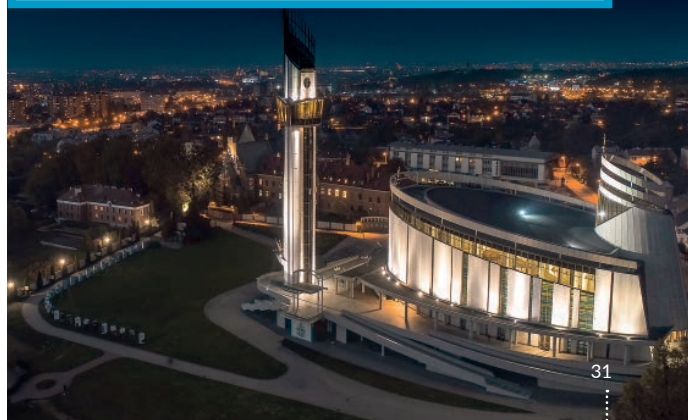


Релігійний туризм

Протягом століть **Краків** був центром польської державності та **серцем польського християнства**. В історичних костелах Кракова зберігаються образи та реліквії, що славляться своєю благодаттю. Культивуються давні традиції релігійних згромаджень і монастирів, а хресні ходи і меси на відкритому повітрі збирають натовпи вірян. З містом було пов'язане життя багатьох святих і блаженних, як-от увічнених у всесвітній історії святих Станіслава зі Щепанова та Королеви Ядвіги. Багато з них знайшли свій останній спочинок у краківських костелах і некрополях. Саме в атмосфері цього міста сформувалася особистість Кароля Войтили, пізніше Папи Римського Івана Павла II, канонізованого 27 квітня 2014 року. Папа завжди повертався сюди, вітаючись з мільйонами поляків. У Кракові, в 10 хвилинах їзди на трамваї від центру, знаходиться **санктуарій у Лагевниках**. Це **один з найбільших паломницьких центрів у цій частині Європи**. Це важливий осередок культу Божого Милосердя та місце пам'яті святої сестри Фаустини, попередниці відродження цього культу у XX столітті. Тут також розташований Центр Івана Павла II – „Не бійтеся!”.

Тому не дивно, що саме до Кракова, в офіційно проголошений Рік Божого Милосердя (2016), було запрошено незліченну кількість паломників, щоб відсвяткувати тут спільну молитву і радість під час Світових Днів Молоді. У 2016 році до Польщі на це унікальне свято приїхала молодь з майже 200 країн зі всього світу. Загалом Краків і Малопольщу в ці дні відвідало кілька мільйонів вірян.

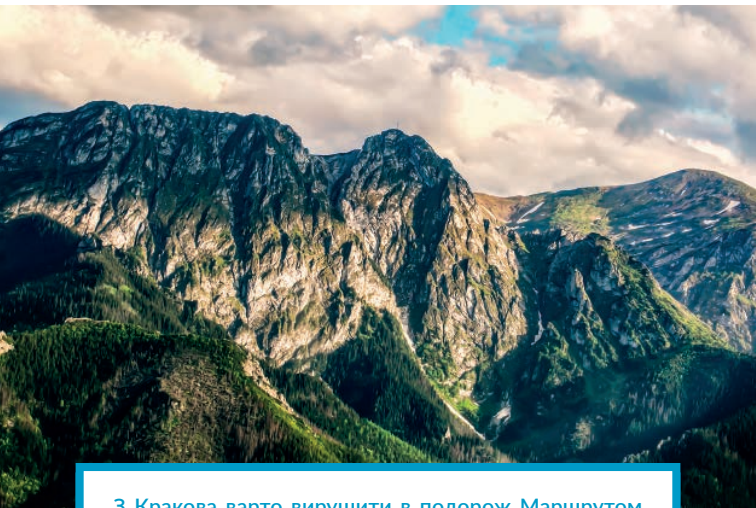
Краків в часи тоталітаризму не забув про своє духовне коріння. Концепція атеїзму, що лежала в основі заснування “ідеального міста” – Нової Хути - розвалилася, коли режим наважився підняти руку на скромний хрест, встановлений мешканцями.



За містом

Не варто також забувати про популярні напрямки екскурсій за межами Кракова. Частими пунктами призначення є мальовничі юрські долини, а також Ойцув і Пескова-Скала, де у відреставрованому замку знаходиться філія Музею Вавельського королівського замку. Надзвичайно охоче відвідують популярні місця, включені в **Список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО: Музей в Освенцимі та соляні шахти у Величці та Бохні**. Незважаючи на те, що для їх відвідування потрібно присвятити цілий день, вони часто розглядаються як обов'язкові пункти програми подорожі. До цього ж списку також включені дерев'яні будівлі регіону

Вид на Татри



З Кракова варто вирушити в подорож Маршрутом дерев'яної архітектури в Малопольщі. Незвичайний туристичний маршрут складається з 255 найцінніших і найцікавіших історичних дерев'яних будівель: костелів, православних церков, дзвіниць, вілл або музеїв під відкритим небом.

та **відомий ландшафтний комплекс у Кальварії Зебжидовській** із незвичайною Хресною дорогою. Паломники також неодмінно дійдуть до Вадовіц, рідного міста Івана Павла II.

Лише 100 кілометрів відділяють місто від Татр і Закопаного, відомого як зимова столиця Польщі. Така ж відстань відділяє Краків від більш затишних, чарівних гір Пеніни, **відомих курортів Щавниці і Криниця**, а також від безлюдних гірських стежок Бескидів. Туристи також мають на вибір

цілих чотири національні парки: Татшанський, Пенінський, Горчанський і Бабьогурський. Це найцінніші природні та ландшафтні території, розташовані в Малопольщі.

Завдяки місцевим традиціям, що культивуються повсюдно, та широким туристичним можливостям, весь регіон сприяє знайомству зі спадщиною та відпочинку в контакті з природою. Малопольща вирізняється різноманітністю, що робить її одним з найцікавіших регіонів Європи.

Інформаційні пункти міста

В міських центрах туристичної інформації можна знайти скорочені версії путівників містом з практичними порадами та контактною інформацією, а також карти центру міста з позначеними туристичними маршрутами.

Останнім часом до традиційних, давно усталених маршрутів додалися нові пропозиції прогулянок містом, цікаві своїми мальовничими чи історичними аспектами та пов'язані з подіями останніх кількох десятиліть.

www.infokrakow.pl

вул. св. Яна, 2
тел.: +48 533 826 409
jana@infokrakow.pl

вул. Шпитальна, 25
тел.: +48 533 818 291
szpitalna@infokrakow.pl

Павільйон Виспянського,
пл. Вшисткіх Святих, 2
тел.: +48 501 238 632
kontakt@krakowstory.pl

Згоди 7
Осідле Згоди 7
тел.: +48 531 942 297
zgody7@infokrakow.pl



Важливі телефони

Номери екстрених служб

екстрений номер (загальний): 112

Міська варта: 986

Служба порятунку: 999

Пожежна служба: 998

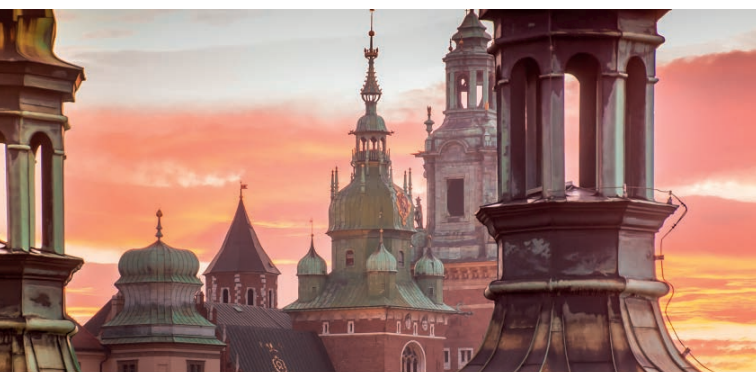
Поліція: 997

Медицина інформація:

Тел: +48 12 661 22 40 (24 години)

Всі описи туристичних маршрутів можна знайти на сайті:

www.krakow.pl



Kraków
UNESCO World
Heritage City



Since 1978 on the UNESCO
World Heritage List

www.krakowculture.pl

Текст

Гжеґоґж Слонч, Меланія Тутак – Товариство
PODGORZE.PL, Лешек Я. Сібіла – Краківський
історичний музей, Єжи В. Гаєвський

Фотографії

Архів Муніципалітету Кракова, Томаш
Белецький, Пшемислав Чая, Радослав Коваль,
Ела Мархевка, Том Ролauer, Міжнародний
аеропорт ім. Івана Павла II Краків-Баліце (с. 4),
Войчех Вандзель для Краківського
фестивального бюро (с. 24)

Проект

Артур Брожоновіч (Муніципалітет Кракова)

Краків 2024, Видання VI

ISBN: 978-83-67818-11-7

© Муніципалітет міста Кракова

Відділ промоції та туризму

безплатний екземпляр

Управління Міста Кракова (Мерія міста Краків)
ВІДДІЛ ТУРИЗМУ

31-005 Краків
вул. Брацька 10
тел. +48 12 616 60 52
wt.umk@um.krakow.pl
www.krakow.pl

Адреса для кореспонденції:
31-004 Краків
пл. Вшисткіх Свєнтих 3-4

ISBN: 978-83-67818-11-7



United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Organizacja Narodów
Zjednoczonych
dla Wychowania,
Nauki i Kultury



Historic Centre of Kraków
• inscribed on the World
• Heritage List in 1978

Historyczne Centrum Krakowa
• wpisane na Listę Światowego
• Dziedzictwa w roku 1978

Заклади розміщення в Кракові в додатку
ekon.um.krakow.pl



знайди нас:



/KrakowExperience



@krakowexperience

